

Auditsoftware: van bankzitter

De toepassing van auditsoftware door accountants is al jaren een grote belofte. Geavanceerde technieken maken het mogelijk de controle te verbeteren en deze bovendien efficiënt in te richten. Toch is de interesse onder accountants nog erg beperkt. Gaat dat veranderen?

Een overzicht van de pro's en contra's.

TEKST NART WIELAARD | BEELD CORBIS, SIMONE VAN ES

Een Amerikaan die wil weten hoe het zit met het griepvirus in zijn staat, hoeft geen databanken van medische instellingen te raadplegen. Zoekmachine Google kan namelijk aan de hand van de zoekopdrachten die men dagelijks verwerkt met verbazingwekkende precisie vaststellen hoe het per Amerikaanse staat is gesteld met het aantal griepgevallen. Wie het niet gelooft, moet maar eens een kijkje nemen op www.google.org/about/flutrends/how.html.

Toen na de verwoestende Tsunami in Azië de wederopbouw begon, kwam onvermijdelijk ook de vraag op om te controleren of de donaties wel op de juiste plek terecht kwamen. De Nederlandse Rekenkamer was daarbij betrokken en controleerde dit onder meer met geavanceerde software op basis van satellietinformatie, waarmee een beeld kon worden gemaakt van de bouwactiviteiten in verschillende

tot sterspeler

Indonesische dorpen (zie februari-nummer, pagina 46).

Ook creditcardmaatschappijen maken gebruik van geavanceerde technologische mogelijkheden. Zij hebben er uiteraard het grootste belang bij om het aantal gevallen van fraude zoveel mogelijk te beperken. Ze gebruiken dan ook intelligente data-analyse om van minuut tot minuut te monitoren of er transacties met uw card worden gedaan die niet passen bij uw persoonlijke patroon.

Is dat toch het geval, dan wordt de kaart à la minute tijdelijk geblokkeerd en neemt de service-afdeling direct contact met u op om te vragen of u niet bent beroofd van uw creditcard.

'GETALENTEERD'

Het zijn zomaar drie voorbeelden van de mogelijkheden van moderne technologie. Een leek zou verwachten dat ook accountants de mogelijkheden daarvan gretig omarmen. Ook bij hun klanten is immers sprake van vergaande automatisering en grotere complexiteit, en een accountant kan dat haast niet analyseren zonder slimme technologie.

De werkelijkheid is echter dat slechts een kleine minderheid van de accountants overtuigd gebruiker is van de mogelijkheden. Auditsoftware is in overdrachtelijke zin dan ook nog steeds een zeer getalenteerd bankzitter.

Of dat de komende jaren gaat veranderen is moeilijk te voorspellen. Wel kunnen we de pro's en contra's presenteren. Te beginnen met de pro's.

MOGELIJKHEDEN SCHIER EINDELOOS

"De mogelijkheden zijn bijna eindeloos. Met allerlei slimme analyses zijn risico's en fouten goed in kaart te brengen, door een databestand vanuit verschillende invalshoeken door te lichten." Gerben Schreurs is zeer enthousiast over de mogelijkheden die hij bij KPMG Forensic Technology dagelijks toepast. Vooral in

Grootse meeslepende innovaties blijven lastig in de accountancy, onder meer vanwege de versnipperde internationale structuren.

bijzondere (fraude)onderzoeken, maar ook als ondersteuning bij de reguliere audit van zijn collega's.

Tot enige jaren geleden ging het daarbij alleen om het analyseren van cijfers, maar volgens Schreurs wordt nu ook steeds vaker de combinatie gemaakt van gestructureerde en ongestructureerde data zoals ingescande tekstdocumenten, die met optical character recognition (ocr) geschikt worden gemaakt voor analyse. In bijzondere onderzoeken leidt dat volgens Schreurs nogal eens tot "explosief materiaal".

Ook Peter Eimers - hoogleraar auditing aan de Vrije Universiteit en partner vaktechniek bij PricewaterhouseCoopers (PwC) - is een fervent supporter van de mogelijkheden. Hij wijst erop dat PwC op dit moment flink aan de weg timmert met de inzet van de Account Analyser, een data-analysetool die vooral in de middenmarkt van grote waarde is. "Cijfers over de penetratie van de tool kan ik niet ■

Philip Elsas: 'De accountant in het veld hoeft zich niet te verdiepen in hoe het werkt.'

geven, maar we merken wel dat de teams die ermee aan de slag gaan erg enthousiast zijn. En vergis je niet: het clichébeeld is dat de accountants dit niet of nauwelijks oppikken, maar dat vind ik te gemakkelijk gezegd. Er gebeurt echt wel veel. En dat moet ook wel: de wereld digitaliseert, en de accountant moet meedoen. SAS 99 (een Amerikaanse vaktechnische fraudestandaard, *red.*) dwingt het gebruik bovendien zelfs af." Schreurs: "Auditsoftware biedt de accountant prima mogelijkheden om efficiënt te

voldoen aan de eisen van de fraude-richtlijn."

MEER ZEKERHEDEN

Veel accountants denken bij auditsoftware alleen aan data-analyses. Dat beeld verdient echter een bijstelling, want de toepassing van auditsoftware is veel breder. De ontwikkelingen in internationaal wetenschappelijk verband laten dat ook nadrukkelijk zien. Vanuit

Nederland zijn onder andere Philip Elsas - sinds drie jaar woonachtig in Canada en zelfstandig ondernemer op dit gebied - en Hans Verkruijsse - partner vaktechniek bij Ernst & Young - betrokken bij *state of the art*-innovaties op dit gebied. Daarbij

Rens Rozekrans (KPMG): 'Op kritische onderdelen is het absoluut mogelijk om een volkomen controle uit te voeren.'

Auditsoftware voor gevorderden

Recente (wetenschappelijke) ontwikkelingen ten aanzien van auditsoftware omvatten onder meer:

Het ACL Audit Exchange Platform. Een platform waar het gespecialiseerde softwarehuis ACL voorgekookte scripts aanbiedt voor het doen van data-analyse. Gemaakt door auditors, voor auditors. Een van de doelstellingen hiervan is de productiviteit van auditteams te verhogen. Niet de vraag 'hoe verkrijg ik de data', maar andere vragen staan centraal: 'Wanneer welke test te doen?' en 'Wat te doen met de testresultaten?'. Zie www.acl.com/products/ax.aspx voor een uitgebreide toelichting op de mogelijkheden.

Geautomatiseerde audit op basis van geldgoederenbeweging. Het gedachtegoed van Philip Elsas, dat er grofweg op neerkomt dat kennis van sectorexperts wordt ingebracht in sectorspecifieke modules (zie ook 'de Accountant', december 2008, pagina 30). Een

accountant kan bij aanvang van de controle op die manier gestructureerd gebruikmaken van de kennis in een aanpak die is gebaseerd op omspannende verbanden in de geld-goederenbeweging. Het grote voordeel van deze aanpak is een betere inschatting van risico's. Risico's moet je immers kennen om ze te herkennen, en als de sectorexpert ze kent, kan de accountant in het veld ze herkennen. Elsas introduceerde dit concept ten tijde van zijn dienstverband bij Deloitte in de jaren negentig, promoveerde erop en heeft nu een aangepaste versie als voorstel ingediend bij de internationale ontwikkelafdeling van Ernst & Young.

Toepassing van de Dempster-Shafer bewijsvoeringstheorie. Dit is een methode voor besluitvorming in onzekere omgevingen, die onder meer wordt toegepast in de medische wereld (om een zo goed mogelijke diagnose te stellen in onzekerheid) en bij defensie (om in

oorlogsgebied de afweging te maken of een tank een vijandelijk doelwit is of hoort bij de eigen troepen).

De Amerikaanse hoogleraar Raj Srivastava werkt aan toepassing van deze theorie in de audit, waar uiteraard ook vaak complexe en onzekere beslissingsomgevingen bestaan. Het grote voordeel volgens Hans Verkruijsse (Ernst & Young), die dit ook bij zijn internationale collega's van de ontwikkelafdeling heeft geïntroduceerd, is dat er als het ware een objectivering van de besluitvorming in de audit ontstaat.

Ondersteund door de juiste IT-tools kan de accountant zijn afwegingen veel gestructureerder vastleggen. Mocht er dan vijf jaar later - bijvoorbeeld in een gerechtelijke procedure - discussie ontstaan over de afwegingen, dan kan die in elk geval op basis van de juiste criteria worden gevoerd. Nu wordt vaak met wijsheid achteraf gediscussieerd.

Peter Eimers (PwC): 'Het cliché-beeld is dat accountants dit nauwelijks oppikken, maar er gebeurt echt wel veel.'

gaat het niet alleen om tools voor data-analyse - de enge definitie van auditsoftware - maar ook om software in breder verband voor bijvoorbeeld intelligente formulieren en checklists, Dempster-Shafer waarschijnlijkheidsanalyses, neurale patroonherkenning en *business process modelling* (zie kader).

In potentie kan dit alles leiden tot een accountantscontrole die op geheel andere leest is geschoeid en meer zekerheden biedt dan de huidige aanpak. De mogelijkheden zijn, kortom, echt eindeloos.

STEEDS GEBRUIKSVRIENDELIJKER

Wat oudere accountants (veertig plus) kunnen zich misschien nog herinneren hoe ze de software van de leverancier ACL toepasten in de controle. Om dat te doen was het onder meer nodig om te kunnen programmeren. Dat is volgens Peter Eimers op geen enkele manier meer te vergelijken met de tools die er nu zijn: "Programmeren is er nu meestal niet meer bij, het gaat om heel eenvoudig toepasbaar gereedschap."

Schreurs ziet die ontwikkeling ook: "Wij hebben een standaard platform ontwikkeld waar je heel eenvoudig klanten aan kunt hangen."

En ook Elsas ziet de eenvoud als een van de belangrijkste stappen, ook om 'zijn' geautomatiseerde controle van de waardenkringloop aan de man te brengen: "De accountant in het veld hoeft zich daarbij niet langer te verdiepen in hoe het werkt. Want experts zorgen achter de schermen dat er per type bedrijf een compleet *pack*

met sectorspecifieke kennis beschikbaar is, en de gebruiker kan daar snel en makkelijk doorheen zappen met intelligente vragenlijsten."

Bovendien is ook het argument dat de data in de praktijk zo lastig zijn te verkrijgen, niet langer houdbaar. Eimers, vanuit zijn praktijkervaring: "Er gaat wel eens wat mis, maar daar hebben we dan goede support voor geregeld. Maar in de meeste gevallen is het verkrijgen van de data van een cliënt heel snel geregeld."

Geen schijnzekerheden graag

Een interessante zijstap in het kader van dit artikel was de recente *cri de coeur* van Hans Verkruijse (Ernst & Young) tijdens de Accountantsdag 2008. Hij stelde daar in het slotdebat dat accountants nu worden gedwongen tot het afgeven van schijnzekerheid doordat ze worden gedwongen tot het maken van een keuze tussen twee niveaus van zekerheid - een redelijke mate en beperkte mate - en dat het beter was om het maatschappelijk verkeer zelf te laten bepalen welke mate van zekerheid men wenst. De accountant kan daar dan op inspelen door het hanteren van een continuüm van zekerheid, al dan niet ondersteund met geavanceerde geautomatiseerde hulpmiddelen. Verkruijse: "Het leverde me alleen wat glazige blikken op en geen enkele journalist voelde zich geroepen er iets mee te doen. Maar het is toch gek: bij het opstellen van maatschappelijke verslagen hebben we de mond vol van stakeholder-dialogen. Waarom doen we dat toch niet bij de reguliere audit?"

Dit is onder meer mogelijk gemaakt door een verdere standaardisatie van gegevens, waar ook de opkomst van XBRL een rol in vervult (zie pagina 24).

GEGEVENSGERICHTE CONTROLE WEER IN DE MODE

Gek genoeg was de toepassing van auditsoftware vijftien jaar geleden hier en daar nog wat meer gemeengoed dan tegenwoordig. Verkruijse: "Dat heeft onder meer te maken met de overgang naar een procesgerichte aanpak die daarna is opgekomen. Het gegevensgerichte werk is toen geminimaliseerd."

Er lijkt echter een kentering te ontstaan. Voorzichtig lijkt er weer draagvlak te ontstaan voor een meer gegevensgerichte aanpak. Ruud Veenstra - vroeger partner bij Deloitte, nu zelfstandig adviseur - is al jaren een tamelijk eenzame voorvechter van het gebruik van steekproeven en stelde vorig jaar nog in 'de Accountant' dat "een volkomen controle van de jaarrekening, met gekwantificeerde uitspraken over gecontroleerde populaties en over de kwaliteit van de opzet en werking van het desbetreffende deel of aspect van de administratieve organisatie zonder meer mogelijk is. (...) Het wordt dan mogelijk een spijkerhard oordeel uit te spreken. Kom daar maar eens om bij de huidige boterzachte aanpak: Accountants kunnen bij die aanpak in het geval van schandalen vaak alleen maar in een reflex stellen dat een accountantsverklaring geen verzekeringspolis is." (Zie 'de Accountant', mei 2007, pagina 32.) ■

Vijf slechte redenen om af te zien van auditsoftware

1 Het verkrijgen van data kost tijd, en de deadline van mijn audit is krap

Het kost inderdaad tijd om de data te verkrijgen, maar het is het waard. Met goede data-analyse zal zowel de kwaliteit als de efficiency van de controle omhoog kunnen. Als het bijvoorbeeld drie dagen kost om een databestand te verkrijgen, kan dit ook weer worden bespaard, omdat andere werkzaamheden (zoals uitgebreide steekproeven) kunnen worden vervangen door analyse met auditsoftware. Deze analyse levert bovendien informatie op om beter onderbouwde beslissingen te nemen.

2 Elke controle is weer verschillend

Dat zal best, maar is geen enkele reden om af te zien van auditsoftware. Juist omdat de auditsoftware zoveel mogelijkheden biedt, kan er in alle omstandigheden veel worden geleerd over de organisatie.

3 Het is zo lastig om de juiste data los te peuteren

Vroeger misschien. Tegenwoordig - met de vooruitgang van relationele databases - is het uitwisselen van data veel gebruikelijker, ook al

omdat er vaker naar wordt gevraagd door de business. Om onwillige klanten over te halen kan het een idee zijn om een eenvoudige audit op dubbele betalingen uit te voeren met auditsoftware. Meestal levert dat direct wat besparingen op en dat is een prima stimulans om voortaan mee te werken.

4 Mijn baan als accountant wordt zo weggeautomatiseerd

Nonsens. Wie vooroploopt in het gebruik van auditsoftware zal bij klanten juist tot betere besluitvorming kunnen komen, en professioneel dus kunnen groeien. Sterker: het kon wel eens een helpende hand bieden bij de mogelijkheden voor promotie.

5 Het is te technisch in het gebruik

Vijf jaar geleden was dat een goed excuus. Nu niet meer, door de opkomst van slimme wizards, helpfuncties en goede trainingen. De toepassing van auditsoftware is nog nooit zo eenvoudig geweest als nu.

In aangepaste vorm ontleend aan www.auditsoftware.net/community/why/articles/commonNOT.htm.

controle-aanpak. “Met andere woorden: we gebruiken de informatie uit de applicatie om te komen tot een optimale mix van gegevens- en procesgerichte controle-werkzaamheden.”

EFFICIËNTER WERKEN NOODZAKELIJK

Het mag dan in tijden van crisis niet het meest voor de hand liggende argument zijn, maar het speelt wel degelijk een belangrijke rol: accountantskantoren zullen als gevolg van demografische factoren - vergrijzing - ook de komende decennia te maken krijgen met aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd zal de markt voor controlediensten waarschijnlijk groeien, al was het maar

Op al te veel steun kon Veenstra niet rekenen. Die steun kon nu wel eens uit onverwachte hoek komen: Recente ontwikkelingen als de kredietcrisis en de mega fraude van Bernie Madoff geven het denken over de controle-aanpak een nieuwe impuls.

Verkruisje: “De kredietcrisis zal zonder twijfel leiden tot een meer indringende controle.”

Ook Elsas voelt dat er in de Angelsaksische wereld een grote urgentie ontstaat om het anders aan te pakken: “De innovatiedrang is groot. Amerikaanse professoren realiseren zich dat de huidige aanpak niet werkt. Mijn benadering die is gestoeld op de geld- en goederenkringloop kan dan ook rekenen op veel belangstelling. Het typisch Nederlandse concept van de geld- en goederenkringloop is hier zo goed als onbekend, maar ik heb de afgelopen maanden twee offerteaanvragen gekregen om de theorie daarover in het Engels te vertalen.”

‘VOLKOMEN CONTROLE’

Zeker nu de mogelijkheden van auditsoftware steeds geavanceerder worden, is het hanteren van een gegevensgerichte controle op efficiënte wijze mogelijk.

Rens Rozekrans, die als partner leiding geeft aan KPMG Forensic gelooft daar ook in: “Op kritische onderdelen is het bij cliënten absoluut mogelijk om een volkomen controle uit te voeren. Dat gebeurt nog te weinig. In de procesgerichte aanpak van de audit is nauwelijks plaats voor een geautomatiseerde gegevensgerichte controle.”

Schreurs vult aan: “In dat kader is er ook een duidelijk verschil tussen wat wij als forensic auditors doen en wat IT-auditors doen: wij redeneren vanuit data, zij vanuit *key controls*.”

Eimers wijst er ten slotte op dat de data-analyse-tools goed in staat zijn om informatie te genereren die kan worden gebruikt als input voor een procesgerichte

Hans Verkruisje: ‘De kredietcrisis zal zonder twijfel leiden tot een meer indringende controle.’

omdat de maatschappij op steeds meer terreinen om zekerheid vraagt. De enige oplossing is dan om efficiënter te gaan werken. Verkruisje: “De eisen aan de accountantscontrole zullen omhoog gaan, maar de markt zal echt geen verdrievoudiging van de fee accepteren. Dus moet er wat anders komen.”

Allemaal factoren die een groeiende toepassing van auditsoftware aannemelijk maken. Toch zijn er ook factoren die zouden kunnen zorgen dat auditsoftware is gedoemd bankzitter te blijven.

Hans Verkruijsse: 'Het leverde me alleen wat glazige blikken op.'

DOOD PAARD?

Zo is het Verkruijsse al jaren een doorn in het oog dat accountants weinig affiniteit hebben met informatietechnologie. En dat heeft volgens hem onder andere te maken met een gebrekkige opleiding op dit punt. De meeste accountants stellen zich om die reden op zijn zachtst gezegd afwachtend op. Tien jaar geleden werd bijvoorbeeld de Benford Law nog regelmatig toegepast. Dit is een wetmatigheid over het voorkomen van nummers, die kan helpen bij het opsporen van fraude. Iemand die bedrog pleegt slaagt er meestal niet in om de gemanipuleerde cijfers willekeurig te verdelen en met patroonherkenning op basis van de Benford Law valt de fraudeur dan door de mand. De Benford law is volgens Verkruijsse echter in de vergetelheid geraakt.

Hij toont zich dan ook ontevreden over de houding van de gemiddelde accountant: "Ze vinden het te moeilijk, en hebben er niks mee. Het tempo van invoering is ronduit slecht." De resultaten uit het verleden zouden dan ook wel eens een garantie voor de toekomst kunnen zijn. Want waarom zou nog betere auditsoftware verandering brengen in de attitude? Eimers laat zich van zijn optimistische kant horen: "Nogmaals, ik vind dat we niet te negatief moeten doen. Binnen PwC hoor ik veel enthousiaste reacties en er is een nieuwe generatie accountants die erg *computer literate* is opgegroeid."

Eimers erkent wel dat er in dit kader een 'verloren generatie' bestaat: de accountant

die tien jaar geleden is begonnen, heeft vaak nog nooit gewerkt met auditsoftware. En die generatie is wel precies de generatie die het langzamerhand voor het zeggen krijgt in de kantoren."

Schreurs ziet de belangstelling wel toenemen, maar zegt ook dat hij er hard aan moet sleuren. "Als onze ambitie negentig is, kunnen wij met onze collega's in de audit het beste op een niveau van twintig praten. Stap voor stap is de beste strategie in dit verband."

INTERNATIONALE AANPAK NODIG

"Het verkrijgen van de data voor auditsoftware is op zich niet meer het probleem. Het gaat om de context. Om auditsoftware echt door te laten breken moet het goed worden ingebed in de internationale controle-methodieken van de kantoren." Aldus Philip Elsas, die daarmee een van de open zenuwen van de accountancy bloot legt. Grootse meeslepende innovaties blijven lastig in de accountancy, onder meer vanwege de versnipperde internationale structuren. Verkruijsse heeft samen met Elsas en Raj Srivastava (hoogleraar aan de Kansas University) op verzoek van de internationale ontwikkelafdeling van Ernst & Young een voorstel ontwikkeld om zowel het waardenkringloopconcept van Elsas als de waarschijnlijkheidsanalyse van Dempster-Shafer te introduceren. Maar hij weet als geen ander dat er veel geduld

nodig is voordat zoiets zich vertaalt in praktische resultaten. Verkruijsse: "Bovendien vertraagt de kredietcrisis dit proces nu. De grote innovatieprojecten staan even *on hold*."

Eimers: "Wij zijn hier in Nederland mee van start gegaan en collega's uit het buitenland komen regelmatig poolshoogte bij ons nemen."

Rozekrans: "Een internationale aanpak is essentieel voor een grote doorbraak."

Hoopgevend in dit verband is overigens dat alle grote kantoren hun landenorganisaties steeds verder laten integreren en/of fuseren. Dat kan de stroperigheid van deze projecten doen verminderen. Zeker als de IT-infrastructuur die de audit methodologie ondersteunt, centraal wordt gezet.

Gerben Schreurs: 'Auditsoftware biedt prima mogelijkheden om efficiënt te voldoen aan de eisen van de frauderichtlijn.'

KOSTEN GAAN VOOR DE BATEN UIT

Wie auditsoftware goed wil integreren in de audit, is volgens Rozekrans de eerste twee jaar duurder uit en kan pas daarna gaan oogsten.

Ook Verkruijsse ziet dat nadeel: "Het is een klassieke drempel voor elke verandering. We zullen daarover heen moeten durven stappen. Als onze voorouders dat niet hadden gedaan, hadden we nu ook geen spoorlijnen gehad." Eimers meent ■

Auditsoftware Made in Volendam

Noem het op zijn minst gedurfd: Volendammer Tom Koning, registeraccountant, zelfstandig trainer en auteur van het boek 'De nieuwe kleren van de accountant' (zie 'de Accountant', mei 2008), introduceerde in februari 2009 een prototype van een *web-based tool* om op heel gestructureerde wijze de risico's van een organisatie in kaart te brengen.

Wat is het?

"De tool leidt je door open vragen. De antwoorden brengen de gebruiker vanzelf bij afwegingen over de consequenties voor de risico's en de bijbehorende maatregelen in de controle. Dat dwingt dus tot een gestructureerde afweging van risico's die bovendien aantoonbaar is vastgelegd ten behoeve van bijvoorbeeld een reviewer. Je legt dus heel expliciet vast wat je ergens van vindt en risicoanalyse wordt het startpunt van je werk. Wat het ook zou moeten zijn, natuurlijk."

De tool is een concurrent van gevestigde partijen als Caseware en Unit4 die soortgelijke software bieden. Waarin onderscheidt dit zich? "Dat deze tool *web-based* is. Belangrijker dan dat: Ik heb de afgelopen jaren in mijn werk voor accountantskantoren veel open vragen gesteld aan controleteams over hun klanten en inzicht gekregen in patronen in de antwoorden, per bedrijfstak. Die kennis stop ik in de software. Ik denk dat dat zowel voor accountantskantoren als voor bedrijven zelf - die de tool kunnen gebruiken om aan hun accountant te laten zien hoe ze *in control* zijn - een aantrekkelijke optie is."

Wat zijn de verwachtingen?

"Ik doe dit omdat ik wil bijdragen aan het beroep, niet omdat ik er enorme verwachtingen van heb. Ik probeer het gewoon. Je kunt alleen maar spijt krijgen van dingen die je niet hebt geprobeerd."

dat velen wel degelijk in staat zijn om over hun eigen schaduw heen te springen en inzien dat er financiële voordelen haalbaar zijn. "Een overschrijding van het budget in het jaar van aanvang wordt dan echt niet geschuwd."

Wat overigens weer niet helpt in dit verband is dat de klantcontacten in de accountancy steeds losser worden. En het is nu eenmaal makkelijker om te investeren in een relatie van tien jaar dan in een relatie van drie jaar.

Eimers is het daarmee niet eens: "Ik zie dat niet in onze praktijk, en het zou ook een zwaktebod zijn. Je wilt juist investeren in langere klantcontacten en daarbij kan een data-analyse-tool een uitstekend instrument zijn, doordat je met concrete observaties komt met betrekking tot de administratie van de klant."

'VENDOR LOCK IN'

Elsas is het er om een andere reden niet mee eens dat er een verband is tussen losse klantcontacten en de investeringen in auditsoftware. Hij wijst op het fenomeen van de *vendor lock in*, een praktijk die in de IT-wereld heel gangbaar is. Dit concept komt erop neer dat software zodanig wordt ontworpen dat het voor

een gebruiker lastig en/of duur wordt om over te schakelen op software van een concurrent.

Elsas: "Ook voor auditsoftware zou dat kunnen. Je ontwikkelt dan voor je klant sector- of klantspecifieke packs, die de interne accountants van de klant ook kunnen toepassen. Het wordt dan voor de klant minder aantrekkelijk om van accountant te wisselen, omdat dat kosten met zich mee brengt. Het model van de *vendor lock in* roept echter nogal wat weerstand op. Met name in Europa vindt men het onethisch, en dat is het

ook, als het te ver wordt doorgevoerd. Desondanks is het zakelijk gezien een klinkende formule, die je dan ook steeds vaker toegepast ziet. Ook door Europese softwarefabrikanten als SAP."

'OPEN PACK-PLATFORM'

Marketeers bij grote kantoren zullen zich wellicht in de handen wrijven bij deze gedachte, maar het is maar zeer de vraag of een groot accountantskantoor zo'n aanpak wil omarmen, vanwege de reputatieschade die dat mogelijk zou kunnen opleveren.

Elsas heeft conceptueel ook nog een ethischer model in zijn hoofd zitten: een *open pack-platform*. Sectorexperts kunnen hun expertise dan structureren in een *pack* en dit uploaden naar het platform. Audit teams kunnen deze packs tegen betaling downloaden en in hun controleaanpak gebruiken. De platform provider houdt een *broker-fee* in en geeft de betaling door aan de expert. Het staat wellicht wat ver van het bed van de gemiddelde accountant, maar is wel een intrigerende gedachte.

Elsas: "Een big four-kantoor zou zo'n platform kunnen inrichten." Waarvan akte. □